

Vláda versus odboráři

Se smíšenými pocity jsem minulý týden sledoval televizní debatu mezi předsedou největší odborové ústředny Dufkem a ministrem pro sociální věci Drábkem. Oba trvali na svém a oba měli svým způsobem pravdu. Ministr říkal, že jeho vláda „rozpočtové odpovědnosti“ chce snížením deficitu veřejných financí předejít dluhové pasti, v níž se nyní ocitly některé evropské země, zejména Španělsko a Řecko. Pokud se neprovedou nyní některé škrty ve výdajích státu, musely by budoucí vlády za několik let provést mnohem bolestivější opatření. Odbory upozorňují na druhé straně na *sociální nespravedlnosti* - ti, kdo poctivě pracují, resp. celý život poctivě pracovali, musí nést tíhu reforem, zatímco podnikatelské vrstvy, která žije na úplně jiné životní úrovni, se reforma prakticky nedotkne.

I když je na tom Česká republika relativně lépe než některé okolní země, zřejmě nespravedlnost často bije do očí: ceny potravin, energie a činže rostou a sociálně slabé skupiny obyvatel se dostávají do neřešitelné situace. Z některých se stávají bezdomovci, jiní žijí na chalupách a trvalé bydliště mají jinde, což způsobuje různé komplikace (např. příslušnost k lékaři, doručování obřelk apod.). Naproti tomu jsou silnice plné aut luxusních značek, která nerespektují dopravní předpisy, a jako houby po dešti rostou honosné rezidence. Lidé již nevěří „standardním“ politickým stranám, které jsou napojeny na pochybné sponzory, a raději volí komunisty.

V roce 1989 měli mnozí představu, že postačí zrušit vedoucí roli KSČ a uspořádat svobodné volby¹, a věci se samy vyřeší - vznikne demokratický, sociální stát s tržní ekonomikou. Revoluční nadšení však vydrželo jen krátce a k veslu se dostali lidé bývalého režimu, převlečení za „podnikatele“. Ti využili svých dřívějších pozic a vytvořili vrstvu zbohatlíků s osobitou „ne-morálkou“. Stali se sponzory velkých politických stran, ovládli z velké části média a zřejmě vyvolali tzv. „blbou náladu“ ve společnosti. Pro ně zákony neplatí - dovedou je různým způsobem obcházet, nebo dokonce si nechávají zákony „ušít na míru“. Prostřednictvím svých lidí na ministerstvech tak vlastně ovládají finanční toky a legislativu. Některé důležité zákony - např. Zákon o státní službě, který by mohl zefektivnit státní správu a brzdit korupci, jsou stále zablokovány.

Rozvoj tržní ekonomiky vyžaduje *právní jistotu*, určitou míru důvěry mezi obchodními partnery. Jeden z mých bývalých spolužáků žije v Německu a je majitelem projekční kanceláře. Říká, že by v České republice podnikat nemohl, chybí tu podnikatelská kultura: zákazníci včas neplatí za poskytnuté služby a firmy se tak dostávají do platební neschopnosti. Podnikání také brzdí složitá a nepřehledná legislativa, podnikatelé jsou zatěžováni zbytečným papírováním. Přitom jsme stále ještě „rájem“ pro Ukrajince - ti doma vůbec podnikat nemohou. Pokud si něco vydělají, okrade je o to buď stát anebo mafiáni².

Tyto věci nelze den ze dne změnit. Napravení nespravedlností a vybudování právního státu je běh na dlouhou trať - a právě ekonomická krize dává šanci, aby se věci pohnuly kupředu. Změny může prosadit občanská společnost, pomoci může otevřenost vůči Evropské unii. Akce odborů, které jsou výrazem nespokojenosti širokých vrstev, je třeba brát vážně.

V Davli, 28. dubna 2012

Jan Matys

¹ Vzpomeňme na projev „inženýra Miloše Zemana“ na letenském shromáždění

² Podle slov zedníka ze Zakarpatska, který u mne bydlel